

POLÍTICA DE PROTECCIÓ I BON TRACTE DE LA INFÀNCIA

1a Edició: 28/02/2019

Índex

Definicions	3
Declaració	4
Visió	5
Missió	5
Valors	5
Objectius	6
Codi de Conducta	6
Conductes Desitjables	6
Conductes a evitar	7
Conducta del Personal fora del treball	7
Ús d'imatges d'infants i adolescents	8
Resposta davant de casos de sospita de maltractament	8
Si no hi ha denúncia	8
Si hi ha denúncia	9
Implementació de la PPBT	9
Educació i Formació	9
Contractació segura del personal	10
Avaluació i Seguiment	10

1. DEFINICIONS

Infant, nen, nena, adolescent: qualsevol persona menor de 18 anys.

Infant, nen, nena, adolescent amb necessitats educatives específiques: qualsevol persona menor de 18 anys amb capacitats diferents que, al interactuar amb diferents barreres, poden impedir la seva participació plena i efectiva en la societat, en igualtat de condicions.

Protecció Infantil: aquelles responsabilitats que l'Associació Educativa Itaca empren per defensar i garantir el benestar d'infants i adolescents de tots aquells danys i perjudicis que puguin rebre, siguin intencionats o no. Aquesta responsabilitat implica la execució de mesures i procediments que permetin generar un entorn de seguretat pel desenvolupament d'infants i adolescents, en el qual totes les persones adultes que hi participen i s'hi relacionen han de tenir en compte el interès superior del infant i el respecte als drets humans. Aquest entorn ha de ser lliure de qualsevol forma de violència, abús, negligència o explotació d'infants i adolescents.

Bon tracte infantil¹: l'Associació Educativa Itaca entén el bon tracte com les interaccions amb infants i adolescents que promouen la seva dignitat, que afavoreixen el seu desenvolupament i benestar en un entorn segur i protector. El bon tracte es compon de reconeixement i respecte, empatia, comunicació efectiva, interacció igualitària i negociació o capacitat de resoldre conflictes pel desenvolupament d'infants i adolescents.

Tenint en compte aquestes definicions, i basats en el document de "*Normas para la protección infantil y cómo implementarlas*" de *Keeping Children Safe*, a Itaca entenem per danys cap a la infància els següents:

Abús/maltractament físic: danys físics reals o potencials perpetrats per una altra persona, adult o infant. Pot incloure pegar, sacsejar, enverinar, ofegar o cremar. Els danys físics poden ser causats per qualsevol adult i pot provocar uns símptomes, o pot induir deliberadament a una malaltia a l'infant.

Abús sexual: forçar o persuadir a un infant per a que participi en activitats sexuals que ell o ella no compren totalment o ten una escassa capacitat d'elecció per al seu consentiment. Això inclou violacions, sexe oral, penetració o no penetració, actes tals com masturbacions, petons, fregaments o tocaments. També pot incloure induir a infants i adolescents a produir imatges sexuals, mirar activitats sexuals i animar a infants que es comportin de formes sexuals inapropiades, sobretot en aquelles situacions en les que hi ha una relació de responsabilitat, confiança i/o poder d'un adult o un igual respecte un altre infant o adolescent.

Explotació sexual de menors: una forma d'abús sexual que inclou la participació d'infants en qualsevol activitat sexual a canvi de diners, regals, menjar, allotjament, afecte, estatus o qualsevol altre cosa que ells o les seves famílies necessiten. Normalment comporta la coacció o manipulació del infant, el que implica fer-se el seu amic, guanyar-se la seva confiança i induir a consumir drogues o alcohol. La relació abusiva entre víctimes i autors comporta un desequilibri de poder on les opcions de les víctimes són limitades. És una forma d'abús que pot ser mal interpretada pels infants i adults com a consensuada.

Abandonament i tractament negligent: permetre el tractament negligent o abandonament per context, recursos i circumstàncies es refereix al fracàs persistent per a cobrir les necessitats

¹ Definició extreta de la política de protecció de la infància de la Fundació Educo

bàsiques físiques i/o psicològiques d'un infant, el que probablement resulta en una discapacitat greu del seu desenvolupament saludable, físic, espiritual, moral o mental. Inclou el fracàs per supervisar i protegir apropiadament als infants de possibles danys i proporcionar nutrició, refugi i condicions per a viure/treballar de forma segura. També pot incloure negligències maternes durant l'embaràs com a resultat del abús de drogues o alcohol i el abandonament o el maltractament d'un infant discapacitat.

Abús/maltractament emocional: maltractament emocional persistent que te un impacte en el desenvolupament del infant. Els actes emocionalment abusius s'inclouen restricció de moviment, degradar, humiliar, intimidar (presencialment o per internet), i amenaçar, espantar, discriminar, ridiculitzar i altres formes de tractament hostil o de rebuig no físiques.

Explotació comercial: explotar a un infant en el treball i altres activitats pel benefici d'altres o per al detriment de la salut física o mental, educació, desenvolupament moral o socio-emocional del infant. Inclou, però no es limita, al treball infantil.

Violència contra els infants, nens, nenes i adolescents: us deliberat de la força física o el poder, de fet o com a amenaça, que causi o tingui moltes probabilitats de causar lesions, mort, danys psicològics, trastorns del desenvolupament o privacions. La diferència amb el maltractament radica en la intensitat i la freqüència.

Maltractament institucional: vulneració dels drets i dignitat del infant i/o adolescent, produït per l'actuació institucional (normativa, programa, procediment) o per l'actuació individual d'un professional en el marc de la institució, que comporti abusos, negligència i detriment de la salut, la seguretat, l'estat emocional, el benestar físic i la correcta maduració. S'inclou la falta d'agilitat en l'adopció de mesures i recursos per a protegir a l'infant.

Equip humà d'Itaca: personal contractat d'Itaca, persones de pràctiques formatives i voluntaris que participen de l'activitat de l'entitat, sigui amb contacte amb infants directe o no.

2. DECLARACIÓ

L'Associació Educativa Itaca és una entitat que persegueix la igualtat d'oportunitats d'infants, adolescents i famílies, amb especial sensibilitat d'aquells que estan en situacions de risc d'exclusió social. Aquest compromís ens porta a generar espais de protecció, seguretat i bon tracte per a infants i adolescents, que fomenti el correcte desenvolupament d'aquests, que previngui de situacions de risc, amb capacitat de detectar i d'actuar en les situacions on s'exerceixi qualsevol tipus de violència contra infants i adolescents, com poden ser el maltractament físic o psicològic, el abús sexual, la desatenció, negligència, o explotació de qualsevol tipus, que causin un perjudici a la salut, la dignitat i el desenvolupament de infants i joves.

Aquest compromís es ferm, i es basa en els principis recollits a la *Convenció sobre els Drets dels Infants* (CDN a partir d'ara), i les Normes per a la Protecció Infantil definides per l'organització *Keeping Children Safe*.

Des de l'Associació Educativa Itaca condemnem tot tipus d'abús i explotació en contra d'infants i adolescents, tant dins com fora de la nostra organització, i ens comprometem a actuar i respondre de forma acurada i curosa en el nostre marc d'influència a tots els casos d'abús, sigui aquest comprovat, presumpte o un intent, en funció de la seva natura. D'aquesta manera, desenvolupem els procediments i processos de treball en base a aquesta sensibilitat, així com desenvolupem mecanismes específics de sensibilització, de prevenció i denúncia.

Per aquests motius, Itaca es compromet a:

- Dissenyar projectes, programes i serveis que siguin sensibles als possibles danys que es puguin ocasionar als infants amb els que entren en contacte o que els afecten, ja siguin de forma directa o indirecta, tenint en compte la seguretat dels infants, sense importar l'enfocament de treball.
- Reduir el risc de danys per part del personal, voluntaris i col·laboradors, a partir de desenvolupar codis de conducta, procediments de contractació, formació i comunicació interna de l'organització que no es tolerarà l'abús infantil per part de l'equip humà d'Itaca. El codi de conducta inclou la relació que estableix l'equip humà d'Itaca amb tots els infants amb els que es relacionin i/o tinguin contacte, tant si és dins de l'entorn laboral com si és fora.
- Realitzar activitats i esdeveniments segurs per als infants.
- Actuar adequadament davant de situacions d'abús infantil. Això inclou tenir eines per poder prevenir i detectar situacions que puguin ser susceptibles de ser considerades abús, així com actuar davant d'aquelles que es detectin, tant si són presumptes com si són confirmades. Establir els mecanismes per recollir la informació suficient, així com d'informació a les autoritat competents.
- Informar i formar adequadament a l'equip humà de Itaca per tal de que assumeixi el codi de conducta i la Política de Protecció i Bon Tracte com a pròpies, actuï en conseqüència a aquest, i vetlli també pel seu compliment.

2.1. Visió

L'Associació Educativa Itaca aspira a la garantia de drets i la igualtat d'oportunitats de tots els membres de la comunitat, amb especial sensibilitat a la infància i la joventut del barri i la nostra ciutat.

Volem generar canvi, contra la injustícia social, la erradicació de la pobresa i la exclusió en totes les seves formes, posicionant en l'agenda política i social la situació de la infància.

Volem, i treballem amb la nostra comunitat, perquè els infants, joves i les seves famílies siguin els veritables protagonistes.

2.2. Missió

L'Associació Educativa Itaca és una entitat sense afany de lucre declarada d'utilitat pública per la Generalitat de Catalunya que des de l'any 1977 treballa al barri de Collblanc la Torrassa de la ciutat de L'Hospitalet de Llobregat des de l'educació en el lleure i l'acció social. L'Associació Educativa Itaca desenvolupa projectes socioeducatius al servei de la comunitat, amb la finalitat de generar igualtat d'oportunitats i acompanyar processos desenvolupament personal i empoderament a infants, joves i famílies, amb especial sensibilitat aquells que es troben en situació de vulnerabilitat.

2.3. Valors

- **Compromís social:** La nostra militància recau sobre la nostra comunitat entenent-la com a nucli de la nostra intervenció, per això ens impliquem en aquesta, per aconseguir major justícia social a partir de la seva transformació.
- **Incidència social:** entenem la incidència social com a donar veu a infants, joves i les seves famílies, generant espais de participació i mobilitzant i implicant a la comunitat en els processos d'empoderament. Generar consciència crítica vers a la vulneració de drets.

- **Igualtat d'oportunitats:** Garantir i dotar de recursos als infants, joves i les seves famílies, empoderant-los, per tal de evitar cronificar processos, trencant els cercles d'exclusió social.
- **Proximitat:** proximitat com a acompanyament als processos socioeducatius dels nostres infants, joves i les seves famílies, generant un clima de confiança i d'escolta activa.

3. OBJECTIUS

Els objectius de la Política de Protecció i Bon Tracte de l'Associació Educativa Itaca persegueix els següents objectius:

- Garantir que tota la Junta Directiva, i tot l'equip humà coneix la PPBT, l'entén, accepten i donen suport al compliment de les seves responsabilitats en matèria de bon tracte dels infants i adolescents.
- Garantir que l'entitat té els procediments clars, rigorosos per a prevenir i actuar davant de situacions d'abús i violència contra els infants i adolescents.
- Generar espais de protecció i bon tracte de la infància.

4. CODI DE CONDUCTA

El codi de conducta recull totes aquelles conductes que es defineixen com a desitjables i apropiades a l'Associació Educativa Itaca, i que es procuraran el seu compliment, així com les conductes condemnable, que s'evitaran, i s'informaran degudament en cas de presenciar-les o de conèixer que es produeixen. Aquestes últimes seran rebutjades i sancionables per part de l'entitat. Aquestes sancions estaran recollides al Reglament de Règim Intern.

D'aquesta manera, ha d'estar acceptat i compartit per totes les persones que formen part de l'Equip Humà de Itaca, és a dir, per tota la Junta Directiva, les persones contractades, les persones de pràctiques, i voluntàries de l'entitat.

4.1. Conductes Desitjables

Les persones destinatàries d'aquesta PPBT la desenvoluparan mitjançant aquestes conductes:

- Tractar amb respecte a tots els infants i adolescents, amb independència del seu origen ètnic, idioma, religió, opinió pública o d'altre índole, d'origen nacional o social, posició econòmica, de que tinguin necessitats educatives específiques o qualsevol altre condició dels infants i adolescents o de la seva família.
- Proporcionar un ambient inclusiu, segur i de bon tracte per a tots els infants, adolescents, i famílies, sigui quina sigui la seva composició, i que permeti i fomenti el diàleg sobre els drets i les preocupacions dels infants i adolescents. Això inclou:
 - Ensenyar i promoure els drets i els deures de la infància.
 - Sempre que sigui possible consultar la opinió d'infants i adolescents en la presa de decisions que els afecten, creant els espais propicis en els que puguin expressar les seves opinions, necessitats i interessos, i fomentar la seva participació activa a la vida de la comunitat.
 - Crear espais propicis on els infants i adolescents puguin expressar les seves opinions, necessitats i interessos, se sentin escoltats, es tinguin en compte les seves propostes i idees, per a que siguin protagonistes del seu desenvolupament.
 - Reconèixer la individualitat de cada infant i adolescents, enfortint les seves potencialitats, l'autoconcepte i l'autoestima.

- Generar amb els infants i adolescents vincles que promoguin la confiança, l'afecte i l'empatia.
- Garantir la intimitat i privacitat de cada infant i adolescent.
- Saber utilitzar els límits necessaris per a evitar conductes ambigües.
- Crear una cultura de bon tracte entre infants i adolescents per a que es respectin entre sí, i es converteixin en agents de bon tracte a la seva comunitat.
- Complir i fer complir les lleis en matèria de protecció de la infància.
- Garantir que quan s'estigui treballant amb infants, o en contacte amb ells, sempre que sigui possible hi hagi dos persones adultes presents.

4.2. Conductes a evitar

- Fer us de càstigs físics o humiliants contra les infants i/o adolescents, ni amenaçar amb fer-ho.
- Tenir comportaments que poguessin influir negativament en els infants o adolescents o constituir un mal exemple (fumar, prendre begudes alcohòliques, consum de substàncies en l'àmbit professional i en el recinte de treball).
- Emprar un llenguatge o tenir un comportament ofensiu, discriminatori, degradant, abusiu o d'índole sexual quan es parli en presència d'infants o adolescents.
- Abusar físicament de cap infant o adolescents.
- Fer qualsevol tipus d'insinuació d'índole sexual o sotmetre als infants o adolescents a qualsevol tipus d'abús sexual.
- Fer coses que l'infant és capaç de fer per si mateix, com netejar-se, desvestir-se, cuidar la seva higiene personal, etc.
- Sotmetre als infants a qualsevol tipus de maltractament psicològic, denigrant o vexatori com insultar, humiliar, burlar-se, ridiculitzar davant d'altres, intimidar...
- Tenir relacions sexuals amb persones menors de 18 anys.
- Abraçar, acariciar o besar als infants o adolescents de forma inadequada, freqüent i focalitzada cap al mateix infant i/o adolescent.
- Oferir diners, bens o serveis a canvi de relacions sexuals o altres formes de comportament humiliant, degradant o abusiu.
- Quedar amb infants o adolescents que participen en activitats de l'entitat fora de l'horari laboral, exceptuant en casos que resideixi en el mateix entorn, sigui una conseqüència de la vida familiar o social, o hagi altres motius justificats.
- Facilitar el correu electrònic personal o el número de telèfon personal als infants i/o adolescents que participen en els nostres programes i activitats.
- Compartir dades dels infants i/o adolescents participants amb terceres persones no vinculades a l'organització.
- Utilitzar les xarxes socials per a contactar, accedir, sol·licitar o oferir amistat a infants i/o adolescents involucrats en els programes i activitats de l'entitat.
- Invitar als infants i/o adolescents al propi domicili.

4.3. Conducta del Personal fora del treball

El compromís de l'Associació Educativa Itaca és garantir que tot l'equip humà que participa de les activitats i serveis de l'entitat apliquen els més alts estàndards de conducta cap a la infància tant a la seva vida professional com a la seva vida privada. Amb això, l'entitat no pretén dictar les creences i valors del seu personal. Tot i així, el compromís de l'entitat amb el bon tracte a la infància comporta que qualsevol persona que treballi o representi a l'entitat ha d'adoptar una conducta en consonància amb la present Política i Codi de Conducta.

Per aquest motiu, es demana a tot l'equip humà de l'entitat que tinguin en compte els principis de la PPBT i siguin conscients de com es percep la seva conducta dins i fora del treball, i quin impacte té aquesta en el benestar de la infància. Eduquem millor quan som testimoni d'aquells valors que afirmem. En aquest sentit, hi ha una crida a la coherència personal en tot el referent al bon tracte a la infància.

4.4. Ús d'imatges d'infants i adolescents

Quan es fotografiï, gravi o s'utilitzin imatges d'infants i adolescents a la feina s'ha de garantir:

- Garantir que les fotografies o vídeos projecten una imatge positiva, respectuosa i digna dels infants i adolescents.
- Obtenir un consentiment informat per part del infant, adolescents, i/o del seus pares o tutors legals abans de ser gravats o fotografiats. En el consentiment informat haurà d'explicar-se l'ús que se li donarà a les imatges que se'n registren.
- Garantir que les imatges que se'n registren projecten una imatge respectuosa i digna dels infants i adolescents.
- Evitar perspectives que puguin descriure a les persones, situacions o llocs de forma sensacionalista i estereotipada.
- Mostrar als infants i adolescents com agents actius de canvi i no com a subjectes passius i receptors d'una acció.

5. RESPOSTA DAVANT DE CASOS DE SOSPITA DE MALTRACTAMENT

En el cas que existeixi coneixement de que alguna persona de l'equip humà d'Itaca hagi incomplert el Codi de Conducta abans esmentat, es procedirà de la següent manera:

5.1. Si no hi ha denúncia

La persona que detecti que hi ha un incompliment del codi de conducta ho ha de comunicar directament a la seva persona de referència, la persona que exerceix la coordinació del projecte. Aquesta ho comunicarà a l'equip directiu.

Aquestes persones es reuniran amb aquella que, presumptament, ha incomplert el Codi de Conducta, per oferir la oportunitat d'aportar la seva versió dels fets i comprensió de la situació.

L'equip directiu i la persona coordinadora de referència faran les investigacions pertinents per obtenir el màxim de informació possible que permeti valorar si hi ha hagut un incompliment del Codi de Conducta. D'aquesta manera poden donar-se dues situacions:

- Que el fet comunicat sigui real, i s'hagi de prendre alguna mesura al respecte. En aquest cas, l'equip directiu es reunirà per decidir quines actuacions es desenvoluparan, i aquestes poden anar des de l'amonestació i el seguiment, fins a la finalització de la relació laboral, en funció de la gravetat de l'incompliment.
- Que el fet comunicat no sigui real. En aquests cas es procedirà a comunicar-ho a les persones implicades, i es tancarà la incidència.

Durant tot aquest procés, es perseguirà salvaguardar als infants i/o adolescents implicats de relacionar-se amb la persona sobre les que recauen les sospites, fins que no es tingui la certesa de que el fet comunicat no era real.

També es realitzarà un registre de totes les passes desenvolupades, i les decisions preses, que permeti poder fer un seguiment acurat de la investigació. El seguiment s'haurà de realitzar seguint la plantilla establerta per Qualitat, i inclosa dins de Sistema de Gestió de Qualitat. Aquesta ha de tenir mínim la següent informació:

Data	Qui Obre	Incidència	Informació recollida	Actuació a fer

5.2. Si hi ha denúncia

En cas de que hi hagi denúncia a les autoritats, la persona que estigui en coneixement d'aquesta informació ha d'informar a l'equip directiu. Com a mesura preventiva, en el procés en el que es desenvolupa la investigació, i especialment si la situació ha provocat algun tipus d'alarma entre els infants i adolescents i/o les seves famílies, es farà tot el possible per canviar a la persona a un altre lloc de feina, o canvi de responsabilitats en les que no hagi d'interactuar amb infants o les seves famílies.

Si la persona investigada no reconeix els fets, es respectarà la presumpció d'innocència, garantint la seva seguretat i protecció mentre duri la investigació i es desenvolupi el judici.

Si finalment s'arriba a judici, i la persona és condemnada, es procedirà segons dicti la llei, i es prendran les mesures pertinents en base al Conveni Laboral, la present PPBT i el Reglament de Règim Intern.

6. IMPLEMENTACIÓ DE LA PPBT

La Política de Protecció i Bon Tracte és responsabilitat de totes, tot i que som conscients que hi ha diferents nivells de responsabilitat. D'aquesta manera, els membres claus en la implementació d'aquesta política són:

- Els membres de la Junta Directiva, com a responsables últims d'aprovar i implementar la present PPBT.
- L'equip directiu com a responsables del seu coneixement i de l'aplicació efectiva en tots els projectes i serveis de l'entitat, així com dels procediments que d'aquests se'n deriven.
- Les Coordinadores de Projectes han de ser garants de l'aplicació de la PPBT en el marc dels seus projectes.

6.1. Educació i Formació

Tot l'equip humà d'Itaca tindrà accés a una formació regular adaptada al seu lloc de feina i responsabilitats sobre la protecció i bon tracte de la infància i l'adolescència. D'aquesta manera, tot el personal de l'entitat rebrà una sessió de formació sobre protecció i bon tracte de la infància durant el seu període d'iniciació, i en el cas de les persones fixes, una sessió de reciclatge cada tres anys.

Igualment s'informarà als infants i adolescents participants en els projectes de l'entitat sobre el seu dret a la protecció davant l'abús i se'ls proporcionarà formació, assessorament i acompanyament sobre com protegir-se, incloent informació sobre a on dirigir-se per a sol·licitar ajuda.

6.2. Contractació segura del personal

La contractació segura del personal ha de reflectir el compromís de l'entitat en la present PPBT, integrant a aquelles persones que millor garanteixin el bon tracte de la infància i els adolescents amb els que ens relacionem i que comparteixin els valors de la organització.

Es prioritzaran les següents accions:

1. Identificació dels principals riscos per a la protecció dels infants i adolescents.
2. Desenvolupar una descripció clara del lloc de feina, que inclogui referències al codi de conducta.
3. Incloure el compromís d'Itaca amb la Protecció i el Bon Tracte cap els infants i adolescents en tots els anuncis de selecció de personal.
4. Indagar en les entrevistes de selecció sobre l'experiència i el coneixement de cada candidatura en protecció i bon tracte de la infància.
5. Confirmar la titulació de la persona candidata.
6. Sol·licitar certificat de delictes de naturalesa sexual, tal com estableix la legislació vigent.
7. Assegurar-se, prèviament a la incorporació, que els candidats seleccionats entenen, estan d'acord i es comprometen a complir el codi de conducta inclòs a la PPBT.

7. AVALUACIÓ I SEGUIMENT

L'equip directiu serà el responsable de certificar el correcte funcionament i aplicació de la PPBT. D'aquesta manera, el responsable de qualitat juntament amb les responsables de cadascun dels projectes, seran els responsables d'avaluar el correcte funcionament dels procediments establerts en el marc de la PPBT, així com d'avaluar que aquests persegueixen garantir la salvaguarda i el benestar dels infants i adolescents que participen dels projectes de l'entitat.